

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

27 november 2014

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van
1 augustus 1985 houdende fiscale en andere
bepalingen, wat de hulp aan slachtoffers
van opzettelijke gewelddaden betreft**

(ingediend door de heer Philippe Goffin c.s.)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

27 novembre 2014

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 1er août 1985
portant des mesures fiscales et autres,
concernant l'aide aux victimes d'actes
intentionnels de violence**

(déposée par M. Philippe Goffin et consorts)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel beoogt een uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet die voorziet in financiële hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden.

RÉSUMÉ

La proposition de loi vise à étendre le champ d'application de la loi accordant une aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GOI	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000: Parlementair document van de 54e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
 QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
 CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag
 CRABV: Beknopt Verslag
 CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)

PLEN: Plenum
 COM: Commissievergadering
 MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000: Document parlementaire de la 54e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
 QRVA: Questions et Réponses écrites
 CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral
 CRABV: Compte Rendu Analytique
 CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)

PLEN: Séance plénière
 COM: Réunion de commission
 MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
 Natieplein 2
 1008 Brussel
 Tel.: 02/ 549 81 60
 Fax: 02/549 82 74
 www.dekamer.be
 e-mail: publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
 Place de la Nation 2
 1008 Bruxelles
 Tél.: 02/ 549 81 60
 Fax: 02/549 82 74
 www.lachambre.be
 courriel: publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel neemt, met een aantal aanpassingen, de tekst over van voorstel DOC 53 2708/001.

De Staat heeft willen voorzien in een zekere solidariteit met en hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden. De artikelen 28 e.v. van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen bepalen daartoe de nadere voorwaarden en regelen de procedure voor de toekenning van financiële hulp aan de slachtoffers.

De Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden kan financiële hulp verlenen:

— aan de personen die ernstige lichamelijke of psychische schade ondervinden als rechtstreeks gevolg van een opzettelijke gewelddaad;

— ingeval het slachtoffer overleden is, aan de ouders, kinderen, broers, zussen, grootouders en kleinkinderen van het slachtoffer, dan wel aan de personen die in duurzaam gezinsverband met het slachtoffer samenleefden;

— aan de vader en de moeder van een slachtoffer dat minderjarig is op het ogenblik van een opzettelijke gewelddaad, of aan de personen die op dat ogenblik voorzagen in het onderhoud van de minderjarige;

— aan de ouders, kinderen, broers, zussen, grootouders en kleinkinderen van een persoon die sinds meer dan een jaar vermist is, waarbij die vermissing naar alle waarschijnlijkheid te wijten is aan een opzettelijke gewelddaad, dan wel aan de personen die in duurzaam gezinsverband samenleefden met de vermiste persoon.

De Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden kan drie soorten hulp verlenen:

— noodhulp: deze hulp kan worden toegekend wanneer elke vertraging bij de toekenning van de hulp de verzoeker een ernstig nadeel kan berokkenen, gelet op zijn financiële situatie; de noodhulp wordt per schadegeval en per verzoeker toegekend voor schade boven 500 euro en bedraagt maximaal 15 000 euro;

— hoofdhulp: het bedrag van de hulp wordt naar billijkheid bepaald; de hulp wordt per schadegeval en per verzoeker toegekend voor schade boven 500 euro en bedraagt maximaal 62 000 euro;

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition reprend, en l'adaptant, le texte de la proposition DOC 53 2708/001.

Afin de traduire la volonté de l'État d'assurer une forme de solidarité et de venir en aide aux victimes d'actes intentionnels de violence, les articles 28 et suivants de la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres prévoient les conditions, et organisent la procédure d'octroi, d'une aide financière en leur faveur.

La commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence peut octroyer une aide financière:

— aux personnes qui subissent un préjudice physique ou psychique important résultant directement d'un acte intentionnel de violence;

— lorsque la victime décède, aux parents, enfants, frères, sœurs, grands-parents et petits-enfants ou aux personnes qui vivaient dans un rapport familial durable avec elle;

— aux père et mère d'une victime mineure d'âge au moment d'un acte intentionnel de violence ou aux personnes qui avaient ce mineur à leur charge à ce moment;

— aux parents, enfants, frères, sœurs, grands-parents et petits-enfants d'une personne disparue depuis plus d'un an, lorsque cette disparition est due selon toute probabilité à un acte intentionnel de violence ou aux personnes qui vivaient dans un rapport familial durable avec elle.

Trois types d'aide peuvent être octroyés par la commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence:

— l'aide d'urgence: cette aide peut être octroyée lorsque tout retard dans l'octroi de l'aide pourrait causer au requérant un préjudice important, compte tenu de sa situation financière; l'aide d'urgence est octroyée, par cas et par requérant, pour un dommage excédant 500 euros et est limitée à un montant de 15 000 euros;

— l'aide principale: le montant de l'aide est fixé en équité; elle est octroyée, par cas et par requérant, pour un dommage excédant 500 euros et est limitée à un montant de 62 000 euros;

— aanvullende hulp: de Commissie kan aanvullende hulp toekennen wanneer na de toekenning van de hulp, het nadeel kennelijk is toegenomen.

De financiële hulp wordt toegekend als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

— de gewelddaad is in België gepleegd;

— indien de dader onbekend is, moet de verzoeker een klacht hebben ingediend, de hoedanigheid van benadeelde partij hebben verkregen of zich burgerlijke partij hebben gesteld;

— indien de dader bekend is, moet de verzoeker schadevergoeding nastreven door middel van een burgerlijkepartijstelling, een rechtstreekse dagvaarding of een vordering voor een burgerlijke rechtbank; het verzoek kan pas worden ingediend, naar gelang van het geval, na een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing over de strafvordering of na een in kracht van gewijsde gegane beslissing van de burgerlijke rechtbank over de toerekening van of over de vergoeding van de schade;

— de schade kan niet door de dader of de burgerlijk aansprakelijke partij afdoende worden hersteld op grond van een sociaalzekerheidsstelsel of een particuliere verzekering, noch op enige andere manier.

Naar gelang van de situatie van de slachtoffers die een verzoek hebben ingediend, neemt de commissie welbepaalde bestanddelen van de geleden schade in aanmerking, zoals de morele schade, de medische kosten en de ziekenhuiskosten (met inbegrip van de prothesekosten), de tijdelijke of blijvende invaliditeit, verlies of vermindering van inkomsten ten gevolge van de tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid, de uitvaartkosten, de procedurekosten, alsook de schade die voortvloeit uit het verlies van een of meer schooljaren.

Zoals hierboven is aangegeven, bedraagt de hoofdhulp maximaal 65 000 euro en de noodhulp maximaal 15 000 euro. In bepaalde gevallen kan de toegekende hulp ruimschoots ontoereikend blijken te zijn, met name wanneer de opzettelijke gewelddaad bijzonder ernstige schade tot gevolg heeft. Dat is bijvoorbeeld zo wanneer de opzettelijke gewelddaad heeft geleid tot de dood, een ongeneeslijk lijkende ziekte, blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, volledig verlies van het gebruik van een orgaan of een zware verminking.

In Frankrijk verleent de *Code de procédure pénale* de slachtoffers het recht bij de *Commission d'indemnisation des victimes d'infractions* (CIVI) de

— l'aide complémentaire: la commission peut octroyer un complément d'aide lorsque, après l'octroi de l'aide, le dommage s'est manifestement aggravé.

L'aide financière est octroyée aux conditions suivantes:

— l'acte de violence a été commis en Belgique;

— lorsque l'auteur est demeuré inconnu, le requérant doit avoir porté plainte, acquis la qualité de personne lésée ou s'être constitué partie civile;

— lorsque l'auteur est connu, le requérant doit tenter d'obtenir réparation de son préjudice en s'étant constitué partie civile, en ayant procédé à une citation directe ou en ayant intenté une procédure devant un tribunal civil; la requête ne peut être introduite, selon le cas, qu'après qu'il a été statué sur l'action publique, par une décision judiciaire passée en force de chose jugée, ou qu'après une décision du tribunal civil, passée en force de chose jugée, sur l'imputabilité ou l'indemnisation du dommage;

— la réparation du préjudice ne peut pas être assurée de façon effective et suffisante par l'auteur ou le civilement responsable, par un régime de sécurité sociale ou par une assurance privée, ou de toute autre manière.

En fonction de la situation des victimes ayant introduit une requête, la commission se fonde sur une série d'éléments du dommage subi, tels que le dommage moral, les frais médicaux et d'hospitalisation (en ce compris les frais de prothèses), l'invalidité temporaire ou permanente, une perte ou une diminution de revenus résultant de l'incapacité de travail temporaire ou permanente, les frais funéraires, les frais de procédure ou encore le dommage résultant de la perte d'une ou de plusieurs années de scolarité.

Comme précisé ci-dessus, le montant de l'aide principale est limité à 65 000 euros et le montant de l'aide d'urgence est limité à 15 000 euros. Dans certains cas, les aides accordées peuvent s'avérer manifestement insuffisantes, compte tenu des dommages d'une gravité particulière causés directement par l'acte intentionnel de violence. Il en va ainsi lorsque cet acte a entraîné la mort, une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente de travail personnel, la perte de l'usage absolu d'un organe ou une mutilation grave.

Le Code de procédure pénale français accorde aux victimes le droit d'obtenir, auprès de la commission d'indemnisation des victimes d'infractions, la réparation

volledige schadeloosstelling te vorderen voor schade als gevolg van een aantasting van de persoon, wanneer de gepleegde feiten hebben geleid tot de dood, blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid dan wel volledige ongeschiktheid in dat opzicht gedurende minstens één maand, of gepaard zijn gegaan met verkrachting, seksuele agressie, mensenhandel of seksuele aantasting van een minderjarige.

De indieners van dit wetsvoorstel wensen in de voorafmelde wet van 1985 hetzelfde principe in te stellen als de opzettelijke gewelddaad de rechtstreekse oorzaak is van het overlijden van het slachtoffer, van een ongeneeslijk lijkende ziekte, van een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, van het volledige verlies van het gebruik van een orgaan of van een zware verminking. Zij zijn van mening dat de slachtoffers een volledige schadevergoeding moeten kunnen krijgen voor de opgelopen schade. Zij stellen ook voor om, voor dezelfde feiten, het maximumbedrag af te schaffen dat geldt voor de noodhulp.

Krachtens de huidige wetgeving kan alleen in geval van overlijden van het slachtoffer financiële steun worden verleend aan diens ouders, kinderen, broers, zussen, grootouders en kleinkinderen. De familieleden kunnen nochtans zeer ernstige schade lijden, ook als het slachtoffer niet overleden is.

Volgens de indieners van dit wetsvoorstel moet de solidariteit die de Staat voor de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden heeft willen instellen ook gelden voor de familieleden, zelfs als het slachtoffer niet overleden is.

Die familieleden kunnen ernstige morele schade lijden of het hoofd moeten bieden aan kosten voor geneeskundige verzorging en opname in het ziekenhuis.

De indieners stellen daarom voor dat de familieleden van een slachtoffer dat niet overleden is financiële steun kunnen vragen. De indieners beogen daarbij feiten die een ongeneeslijk lijkende ziekte, een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, het volledige verlies van het gebruik van een orgaan of een zware verminking hebben veroorzaakt.

Alvorens het slachtoffer een verzoek kan indienen bij de Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan occasionele redders moet het wachten op een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing over de strafvordering. Er kan echter heel veel tijd verlopen tussen de opzettelijke gewelddaad en de daadwerkelijke toekenning van financiële steun, terwijl het slachtoffer in de tussentijd wel

intégrale des dommages résultant des atteintes à la personne lorsque les faits ont entraîné la mort, une incapacité permanente ou une incapacité totale de travail personnel égale ou supérieure à un mois, ou encore lorsqu'il s'agit d'un viol, d'une agression sexuelle, de traite des êtres humains ou d'atteinte sexuelle sur un mineur.

Les auteurs de la proposition de loi souhaitent introduire dans la loi du 1er août 1985 précitée le même principe si l'acte intentionnel de violence a directement causé la mort de la victime, une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente de travail personnel, la perte de l'usage absolu d'un organe ou une mutilation grave. Ils estiment que, pour ces faits, les victimes doivent pouvoir obtenir la réparation intégrale des dommages causés. Ils proposent également de supprimer, pour les mêmes faits, le montant maximal applicable à l'aide d'urgence.

La législation actuelle ne donne la possibilité d'octroyer une aide financière aux parents, enfants, frères, sœurs, grands-parents et petits-enfants d'une victime seulement si cette dernière est décédée. Or, les dommages que peuvent subir les parents peuvent être très importants, même dans les cas où la victime n'est pas décédée.

Les auteurs de la présente proposition de loi estiment que la solidarité que l'État a voulu mettre en place pour les victimes d'actes intentionnels de violence doit bénéficier aux parents, même lorsque la victime n'est pas décédée.

Ces parents peuvent également subir un dommage moral grave ou encore devoir assumer des frais médicaux et d'hospitalisation.

Les auteurs proposent, par conséquent, de donner la possibilité aux parents d'une victime qui n'est pas décédée de demander une aide financière. Les auteurs visent les faits ayant causé une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente de travail personnelle, la perte de l'usage absolu d'un organe ou une mutilation grave.

Pour pouvoir introduire une demande auprès de la commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence et aux sauveteurs occasionnels, la victime doit attendre une décision judiciaire passée en force de chose jugée statuant sur l'action publique. Or, le délai entre l'acte intentionnel de violence et l'octroi effectif d'une aide financière peut s'avérer très long, alors que la victime doit assumer les frais des

de kosten voor de door die daad veroorzaakte schade moet betalen. Die tijdsperiode kan nog langer worden als de dader alle rechtsmiddelen aanwendt, tot en met voorziening in cassatie.

Het Franse Wetboek van strafvordering bepaalt in dat opzicht uitdrukkelijk dat, wanneer strafvervolgning werd ingesteld, het slachtoffer een verzoek mag indienen en dat de *Commission d'indemnisation des victimes d'infractions* mag optreden vóór over de strafvordering uitspraak is gedaan.

De indieners van dit wetsvoorstel wensen dat principe in te voeren in de voormelde wet van 1985 als de opzettelijke gewelddaad de rechtstreekse oorzaak is van het overlijden van het slachtoffer, van een ongeneeslijk lijkende ziekte, van een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, van het volledige verlies van het gebruik van een orgaan of van een zware verminking. Die situaties kunnen ertoe leiden dat de slachtoffers aanzienlijke kosten moeten betalen die de Staat voor zijn rekening zou moeten kunnen nemen.

dommages causés par cet acte. Ce délai peut encore se prolonger si l'auteur du fait utilise toutes les voies de recours, jusqu'au pourvoi en cassation.

Sur ce point, le Code de procédure pénale français prévoit explicitement que, lorsque des poursuites pénales ont été engagées, la victime peut introduire une demande et la décision de la commission d'indemnisation des victimes d'infractions peut intervenir avant qu'il ait été statué sur l'action publique.

Les auteurs de la présente proposition de loi souhaitent introduire ce principe dans la loi du 1er août 1985 précitée lorsque l'acte intentionnel de violence a directement causé la mort de la victime, une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente de travail personnel, la perte de l'usage absolu d'un organe ou une mutilation grave. Ces situations peuvent contraindre les victimes à assumer des frais considérables, que l'État devrait pouvoir prendre en charge.

Philippe GOFFIN (MR)
Denis DUCARME (MR)
Richard MILLER (MR)
Gilles FORET (MR)

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 31, 2°, van de wet van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen, vervangen bij de wet van 26 maart 2003 en gewijzigd bij de wet van 27 december 2004 en de wet van 30 december 2009, wordt vervangen door de volgende bepaling:

“2° erfgerechtigden, in de zin van artikel 73 van het Burgerlijk Wetboek, tot en met de tweede graad van een persoon die als rechtstreeks gevolg van een opzettelijke gewelddaad overleden is, aan een ongeneeslijk lijkende ziekte lijdt, blijvend ongeschikt is tot het verrichten van persoonlijke arbeid, het gebruik van een orgaan volledig heeft verloren of zwaar verminkt is, of personen die met hem of haar in duurzaam gezinsverband samenleefden;”.

Art. 3

Artikel 31*bis*, § 1, 4°, tweede lid, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 26 maart 2003 en gewijzigd bij de wet van 27 december 2004 en de wet van 30 december 2009, wordt aangevuld met de volgende zin:

“Het verzoek mag echter worden ingediend en de steun mag worden verleend vóór bij wege van een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing over de strafvordering uitspraak is gedaan, als de opzettelijke gewelddaad de rechtstreekse oorzaak is van het overlijden van het slachtoffer, van een ongeneeslijk lijkende ziekte, van een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, van het volledige verlies van het gebruik van een orgaan of van een zware verminking.”.

Art. 4

Artikel 33 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 26 maart 2003 en gewijzigd bij de wet van 30 december 2009, wordt aangevuld met een de volgende paragraaf:

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 31 de la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres, remplacé par la loi du 26 mars 2003 et modifié par la loi du 27 décembre 2004 et la loi du 30 décembre 2009, le 2° est remplacé comme suit:

“2° aux successibles au sens de l'article 731 du Code civil, jusqu'au deuxième degré inclus, d'une personne dont le décès, la maladie paraissant incurable, l'incapacité permanente de travail personnel, la perte de l'usage absolu d'un organe ou la mutilation grave est la suite directe d'un acte intentionnel de violence, ou aux personnes qui vivaient dans un rapport familial durable avec elle;”.

Art. 3

À l'article 31*bis*, § 1er, 4°, de la même loi, inséré par la loi du 26 mars 2003 et modifié par la loi du 27 décembre 2004 et la loi du 30 décembre 2009, l'alinéa 2 est complété par la phrase suivante:

“Toutefois, la requête pourra être introduite et l'aide pourra être octroyée avant qu'il ait été statué sur l'action publique par une décision coulée en force de chose jugée si l'acte intentionnel de violence a directement causé la mort de la victime, une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente de travail personnel, la perte de l'usage absolu d'un organe ou une mutilation grave.”.

Art. 4

L'article 33 de la même loi, remplacé par la loi du 26 mars 2003 et modifié par la loi du 30 décembre 2009, est complété par un troisième paragraphe, rédigé comme suit:

“§ 3. Het slachtoffer kan echter de volledige vergoeding van de door die opzettelijke gewelddaad veroorzaakte schade krijgen als die daad de rechtstreekse oorzaak is van het overlijden van het slachtoffer, van een ongeneeslijk lijkende ziekte, van een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, van het volledige verlies van het gebruik van een orgaan of van een zware verminking.”

Art. 5

Artikel 36 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 26 maart 2003 en gewijzigd bij de wet van 27 december 2004, wordt aangevuld met een het volgende lid:

“Als de opzettelijke gewelddaad de rechtstreekse oorzaak is van het overlijden van het slachtoffer, van een ongeneeslijk lijkende ziekte, van een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, van het volledige verlies van het gebruik van een orgaan of van een zware verminking, is de dringendheid altijd verondersteld en is de in het tweede lid aangegeven bovengrens niet van toepassing.”

6 november 2014

“§ 3. Toutefois, si l'acte intentionnel de violence a directement causé la mort de la victime, une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente de travail personnel, la perte de l'usage absolu d'un organe ou une mutilation grave, la victime peut obtenir la réparation intégrale des dommages causés par cet acte intentionnel de violence.”

Art. 5

L'article 36 de la même loi, remplacé par la loi du 26 mars 2003 et modifié par la loi du 27 décembre 2004, est complété par l'alinéa suivant:

“Si l'acte intentionnel de violence a directement causé la mort de la victime, une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente de travail personnel, la perte de l'usage absolu d'un organe ou une mutilation grave, l'urgence est toujours présumée et la limite prévue à l'alinéa 2 n'est pas d'application.”

6 novembre 2014

Philippe GOFFIN (MR)
Denis DUCARME (MR)
Richard MILLER (MR)
Gilles FORET (MR)